

Данильчук О. М.

кандидат філологічних наук, доцент кафедри прикладної лінгвістики,
Навчально-науковий гуманітарний інститут Національного університету
кораблебудування імені адмірала Макарова (Україна, Миколаїв),
nina.filippova@nuos.edu.ua

СТВОРЕННЯ ВЕБ-САЙТІВ ДЛЯ ІНДИВІДУАЛЬНОЇ ТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ ПРИ ВИВЧЕННІ КУРСУ «ІСТОРІЯ ЗАРУБІЖНОЇ ЛІТЕРАТУРИ»

У статті наводяться приклади різних методів аналізу художнього тексту. Гіпертекстові технології, безпосередньо пов'язані з експлуатацією і розвитком Інтернету, претендують на те, щоб стати найважливішою сферою учбового процесу і діяльності студентів. Успішне створення електронних програм студентами-лінгвістами у своїх дипломних роботах рівня кваліфікації «бакалавр» і «спеціаліст» особливо актуальне в рамках учбового процесу сьогодні.

Ключові слова: *гіпертекст, декодування, контент-аналіз.*

Сучасна прикладна лінгвістика така ж багатозначна, як і галузі практичної діяльності людини. Якщо вибирати ключові слова, що характеризують новітні області практичного життя людства, то це терміни «комп'ютерні технології», «комунікація», «суспільство». Приклад об'єднання цих концептів – Інтернет, що став зримим проявом нового інформаційного середовища ХХІ століття.

Гіпертекстові технології, безпосередньо пов'язані з експлуатацією і розвитком Інтернету, претендують на те, щоб стати найважливішою сферою учбового процесу і діяльності студентів. Так, в рамках курсу «Історія зарубіжної літератури» студентами-лінгвістами здійснюється створення веб-сайтів для швидкого та зручного доступу до перевірки знань з проблемних питань дисципліни. Створені студентами сайти мають практичну цінність для тих, хто вивчає курс історії зарубіжної літератури.

Ступінь освоєння електронного гіпертексту студентами-лінгвістами в рамках курсу вже чимала; електронний гіпертекст в цілому сприймається як природне продовження аудиторних занять у вивченні тієї чи іншої теми. Тому успішне створення електронних програм студентами-лінгвістами у своїх дипломних роботах рівня кваліфікації «бакалавр» і «спеціаліст» особливо актуальне в рамках учбового процесу сьогодні.

Цікаві, на наш погляд, і теми дипломних робіт (2013–2016 навчальні роки). Ось деякі з них: «Створення веб-сайту для індивідуальної роботи студентів: «Поетика масової культури: способи кодування і прочитання художніх текстів», «Створення веб-сайту для індивідуальної роботи студентів: «Значення комунікативного акту “автор – читач” в постмодерністському дискурсі», «Створення веб-сайту для самостійної роботи студентів за темою: «Данте і Куатьє: проблеми декодування текстів» «Створення автоматизованого словника текстів творів жіночої прози», «Контент-аналіз текстів творів античних авторів: Лонга, Петронія і Апулея», «Створення сайту для індивідуальної роботи студентів за темою: «Умови формування зразків метапрози у творчості Вільяма Теккерея», «Створення сайту для самостійної роботи студентів у рамках курсу «Історія зарубіжної літератури за темою: «Дистинкція НАУКОВА ФАНТАСТИКА/ФЕНТЕЗІ» як теоретична та художньо-практична проблема» та інші.

Автори дипломних робіт підкреслюють, що літературознавство – наука не ізольована від інших наук і потребує відносин з ними. Відповідно, існують різні способи вивчення літературних явищ, різні методи дослідження художнього тексту: класичні способи (біографічний, соціологічний, формальний, порівняльний, ритуально-міфологічний, історико-функціональний) і сучасні методи аналізу, пов'язані з суміжними науками (семіотика, стилістика, соціолінгвістика, філософія, психологія, естетика, лінгвістика).

Художня література вивчає людину, і оскільки література пов'язана з іншими науками, людину можна вивчати з різних боків. Для повнішого розуміння художнього задуму автора, філософського, естетичного і алегоричного змісту його творів можна використовувати один або декілька з

зазначених вище методів, наприклад стилістичний спосіб інтерпретації творів, а саме стилістику декодування художніх текстів, яка досліджує шляхи тлумачення творів з метою їх цілісного і глибокого розуміння.

Так, головною метою дипломної роботи бакалаврського рівня кваліфікації на тему: «Створення веб-сайту для самостійної роботи студентів за темою: «Данте і Куатьє: проблеми декодування текстів» стала спроба декодування текстів авторів: аналізуючи тексти творів «Божественна комедія» Данте і цикли романів «У пошуках скрижалей» і «Таємниця печаток» А. де Куатьє автор дипломної роботи зробив, на наш погляд, вдалу спробу інтерпретації письменницьких задумів, визначення ідеї творів, ролі головних героїв в системі образів і розпізнавання можливих рівнів прочитання текстів письменників. Автор дипломної роботи доходить висновків, що у Данте ідея середньовічного дуалізму, що різко поділяла світ на полярні пари протилежностей, може бути виражена у фігуральному образі спуску-підйому: верх – небо, Бог, добро, дух; низ – земне, диявол, зло, матерія.

Інакше картина світу представлена у творчості Куатьє, у якого уявлення про естетично моральні категорії виглядають не так однолінійно, як у Данте. Письменницький код Куатьє, на думку автора дипломної роботи, полягає в декількох варіантах прочитання твору письменника «У пошуках скрижалей» (філософський, психологічний, інтелектуально-аналітичний варіант). Відповідно, аналізується і лексика творів Куатьє, наприклад певна частотність вживання слів. Їх число асоціюються з конкретним значенням (наприклад, «душа», «сила», «надія», «почуття», «серце» зумовлені числовою семантикою цифри «7», яка символізує Дух, число «9» семантично пов'язане з іменем Бога (похідна Святої Трійці), число «8» – символізує нескінченність (якщо цифру перевернути горизонтально) і т. д.). У подібному «декодуванні» смислів текстів полягає сенс постмодерністської гри. Аналізуючи семантику лексики текстів творів Куатьє, автор дипломної роботи досліджує поетику романів Куатьє і наголошує на динаміці його філософських поглядів.

Можливості контент-аналізу у сфері вивчення літературного тексту також ще недостатньо досліджені в сучасному літературознавстві, хоча використання

цього методу дозволяє істотно збагатити традиційні способи дослідження й повному поглянути на вже усталені літературні явища. У рамках літературознавства для контент-аналізу може бути поставлене завдання вивчення особливостей творчого методу будь-якого письменника і специфіки зображення літературних персонажів.

Так, об'єктом контентного аналізу в дипломній роботі бакалаврського рівня на тему: «Контент-аналіз текстів творів античних авторів: Лонга, Петронія і Апулея» стали твори вказаних вище авторів з метою виявлення динаміки розвитку жанру античного роману й компаративний аналіз його грецького варіанту і римського. Оскільки всі твори атрибутивні (тобто встановлений автор, час і місце створення), у автора дипломної роботи була можливість провести на матеріалі цих романів класичне контент-аналітичне дослідження, результати якого було цікаво зіставити з традиційними тлумаченнями літературознавства. З урахуванням того, що роман Лонга «Дафніс і Хлоя» за типом є любовним, автор дипломної роботи створив семантико-прагматичні репрезентанти категорій: «кохання», «пристрась», «почуття», «ніжність», «поцілунок» та ін. й порівняв частоту їх вживання з частотністю вживання подібних словоформ у римському романі. З урахуванням поставленого завдання було сформовано концептуальну змінну, аналіз якої дозволяє зробити висновки про те, що акценти римських письменників Петронія і Апулея, на відміну від грецького автора Лонга, дещо зміщуються з морально-етичного в бік соціально-побутової проблематики, що підтверджує суто літературознавчий аналіз цих творів, виконаний у дипломній роботі. Відійшовши від ідилічного любовного грецького роману, якому притаманне мрійливо-закохане зображення автора подій, римські письменники порушують важливі соціальні питання сучасного їм суспільства: відсутність взаєморозуміння і взаємоповаги між людьми, жорстокість по відношенню один до одного і навколишнього світу, прагнення легкої наживи та інших низинних вчинків.

Так, контент-аналіз цих творів, виконаний в дипломній роботі, дозволяє більш повно представити інтенції письменників в художньому тексті.

Програмна розробка дипломних робіт рівня кваліфікації «бакалавр» і «спеціаліст» – створення веб-сайту, який сприяє вдосконаленню знань студентів і комплексному засвоєнню ними матеріалу різних тем курсу, – залишається важливою на сьогодні під час вивчення курсу «Історія зарубіжної літератури». У рамках веб-сайтів автори дипломних робіт систематизують інформацію з теми, створюють електронні словники на базі основних термінів визначеної предметної області, а також тести для перевірки знань студентів з теми.

Методологічна основа досліджень зумовлена поставленими завданнями, специфікою матеріалу та станом його теоретичного осмислення. Під час написання дипломних робіт їх автори використовують такі методи дослідження, як порівняльний, описовий, зіставний – під час аналізу основних тлумачень та поглядів на явища; фреймовий і когнітивний метод для укладання словнику термінів в рамках курсу «Історія зарубіжної літератури», дискурсивний метод – для виявлення художньо-стилістичних особливостей художніх творів тощо.

З комп'ютерними технологіями пов'язана й інша проблематика, що розвивається і має істотний лінгвістичний потенціал, – це комп'ютерний дизайн тексту і його компонентів, зокрема шрифту. Наявне програмне забезпечення дозволяє виводити на монітор комп'ютера всю смугу друкарського тексту книги, журналу, газети і компоувати текст і образотворчі елементи оригінал-макету в єдине ціле. У цьому випадку текст виступає як елемент зображення, а зображення як частина тексту. Суто практичні принципи побудови оригінал-макету видання можуть підтримуватися дослідженнями в галузі лінгвістики і семіотики, що виявляють закони поєднання змісту тексту, зображення, семантики гарнітури (шрифту) і способів виділення компонентів тексту (курсив, розрядка, відступ і т. д.).

Так, створені студентами прикладної лінгвістики інформаційні веб-сайти прості й зручні у використанні й сприяють оптимізації учбового процесу.

Література

1. Баранов, А. Н. Введение в прикладную лингвистику / А. Н. Баранов. – М. : Эдиториал УРСС, 2001. – 360 с.

References

1. Baranov A. N. Vvedenie v prikladnuyu lingvistiku [Introduction to Applied Linguistics]. Moscow, Editorial URSS Publ., 2001. 360 p.

Danilchuk O. M., Candidate of Sciences (Philology), Associate Professor of the Department of Applied Linguistics, Educational and Research Institute of Humanities of National University of Shipbuilding after Admiral Makarov (Ukraine, Mykolaiv), nina.filippova@nuos.edu.ua

Development of websites for individual and independent work of students when studying the course «History of Foreign Literature»

The examples of different methods of the literary text analysis are given in the article. The hypertext technologies directly related to the operation and development of the Internet claim to become an important part of educational process and students' activity. Therefore, within the course "History of Foreign Literature" the students of Applied Linguistics develop websites for quick and easy access to the assessment of knowledge on the issues of the course. The developed websites have a practical value for those who study the course of the History of Foreign Literature. Electronic hypertext is seen as a natural extension of classroom training in the study of a topic. Thus, the successful development of electronic programs by the students of Applied Linguistics in their Bachelor's or Specialist's diploma works is particularly relevant in the educational process nowadays.

Key words: *hypertext, decoding, content analysis.*

Данильчук О. М., кандидат филологических наук, доцент кафедры прикладной лингвистики, Учебно-научный гуманитарный институт Национального университета кораблестроения (Украина, Николаев), nina.filippova@nuos.edu.ua

Создание веб-сайтов для индивидуальной и самостоятельной работы студентов при изучении курса «История зарубежной литературы»

В статье приводятся примеры разных методов анализа художественного текста. Гипертекстовые технологии, непосредственно связанные с эксплуатацией и развитием Интернета, претендуют на то, чтобы стать важнейшей сферой учебного процесса и деятельности студентов. Успешное создание электронных программ студентами-лингвистами в своих дипломных работах уровня квалификации «бакалавр» и «специалист» особенно актуально в рамках учебного процесса сегодня.

Ключевые слова: гипертекст, декодирование, контент-анализ.